

ÖMÜRLÜK YASLAR

*Siyasi Cinayetleri
Yakınları Nasıl Hatırlıyor?*

Nehir Durna ve Tezcan Durna

Nehir Durna, Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünden 2004 yılında mezun oldu. Yüksek lisans eğitimini Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalında ve Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde; Doktorasını Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim dalında tamamladı. Çeşitli kurumlarda uzun yıllar basın danışmanlığı yaptıktan sonra, 2015-2020 yılları arasında Kastamonu Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünde öğretim üyesi olarak çalıştı. Çalıştığı kurumda habercilik, metin yazarlığı, sosyoloji, haber çözümlemeleri, medya sosyolojisi, toplumsal bellek, yeni medya gibi alanlarda dersler verdi. Ardından İstanbul Arel Üniversitesi'nde ve Çankaya Üniversitesi'nde alanıyla ilgili dersler verdi. Çalışma konuları sözlü tarih, toplumsal bellek ve mekân, gündelik hayat ve yeni medyadır. Bu konularla ilgili çeşitli akademik dergilerde makaleleri, ulusal ve uluslararası konferanslarda sunulmuş bildirileri bulunmaktadır. "Ankara Çankaya'da Dönüşen Kentin Yaşlılarının Deneyim ve Belleği" başlıklı araştırma projesi ile *Koç Üniversitesi Vehbi Koç Ankara Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi (VEKAM) 2020 Araştırma Projesi Ödülü*'nü kazanmıştır. 2019 yılında yayımlanan "Aşkın Halleri: Aşk Üzerine Disiplinlerarası Bir İnceleme" kitabının editörlerinden birisidir. 2020 Ocak ayında yayımlanan "Bellek ve Ritüel: Avanos'ta Binnik Şenlikleri" kitabının yazarıdır. Halen Paris'te EHESS (L'École des hautes études en sciences sociales)'e bağlı CETOBaC (Centre d'études turques, ottomanes, balkaniques et centrasiatiques) bünyesinde doktora sonrası araştırmalarını sürdürmektedir.

Tezcan Durna, Yüksek lisans ve doktorasını Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalında tamamlamıştır. Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi Gazetecilik Bölümünde 2002 yılında araştırma görevlisi olarak başladığı görevine 2017 Ocak ayında görevinden uzaklaştırılana kadar devam etmiştir. Barış İmzacısı olması nedeniyle KHK listesine adı eklenerek akademiden uzaklaştırılan Durna, çalıştığı kurumda Haberi Okumak, Haber Sosyolojisi, Medya ve Etik, Etik Modernite ve İletişim, Şiddet Siyaset ve Medya, Akademik Araştırma, Yazma ve Sunma gibi lisans ve yüksek lisans düzeyinde dersler vermiştir. 2011-2012 yılları arasında TÜBİTAK Doktora Sonrası Araştırma Bursu ile Amsterdam'da bulunan Uluslararası Sosyal Tarih Enstitüsünde çalışmıştır. Medyada temsil, basın tarihi, medya ve etik, medya sosyolojisi, yeni medya etnografisi, Türkiye'de aydınlar gibi konularda ulusal ve uluslararası akademik mecralarda yayınlanmış çok sayıda eseri mevcuttur. Mart 2023'te mahkeme kararıyla görevine iade edilen Durna, halen Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde öğretim üyesi, Paris Sorbonne Üniversitesi CELSA'da araştırmacı ve Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfında Genel Yayın Yönetmeni olarak çalışmaktadır. 2020-2023 yılları arasında Almanya'daki Duisburg-Essen Üniversitesi Türkistik Bölümünde dersler vermiştir. Elektronik olarak yayınlanan Corpus Dergi'de aylık yazılar yazmaktadır.

um:ag Vakfı Yayınları: 158
Medya ve Gazetecilik Dizisi: 16

Ömürlük Yaslar

Siyasi Cinayetleri Yakınları Nasıl Hatırlıyor?

Nehir DURNA ve Tezcan DURNA

1. Baskı: Temmuz 2024, Ankara, 1000 Adet

ISBN: 978-605-7882-78-3
(Sertifika No: 45642)

Yayın Yönetmeni : Tezcan DURNA
Dizi Editörü : Tezcan DURNA
Kapak Tasarım : Tuğçe VİDİNLİLER
Sayfa Düzeni : Şadan SAÇI
Dizgi : **um:ag**
Baskı : SalMat Basım
Yay. Amb. San. Tic. Ltd. Şti.
Saray Mah. 1007. Cad. No: 2
Kahramankazan/ Ankara
Tel: (0312) 341 10 24
Sertifika No: 47771

Kitabın içerik sorumluluğu yazarına aittir. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni alınmaksızın hiçbir şekilde kopyalanamaz, elektronik veya mekanik yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap Friedrich-Ebert-Stiftung Derneği (FES) desteği ile hazırlanmış ve basılmıştır. Kitabın içeriğinden FES sorumlu değildir.

uğur ARASTIRMACI
mumcu GAZETECİLİK
VAKFI

Paris cad. No: 14 Kavaklıdere – Ankara
Tel: 0 312 417 77 20 (PBX) Faks: 0 312 417 57 46
<http://www.umag.org.tr> | **e-posta:** umag@umag.org.tr

Ömürlük Yaslar

Siyasi Cinayetleri Yakınları
Nasıl Hatırlıyor?

Nehir DURNA ve Tezcan DURNA

um:ag

**FRIEDRICH
EBERT
STIFTUNG**

Cumartesi insanlarına...

İÇİNDEKİLER

Sunuş ve Teşekkür	1
ÖN SÖZ _ Gökçer Tahincioğlu.....	7
GİRİŞ	11
Sözlü Tarih ve Toplumsal Bellek Çalışmaları.....	28
Toplumsal Bellek Kavramının Açtığı Yeni Yollar	31
Toplumsal Bellek Nasıl Aktarılır?	38
Mekâna Tutunan Bellek ve Zaman.....	42
Travma, Yas ve Toplumsal Bellek İlişkisi	50
Yas Ritüelleri	61
BULGULAR	67
Kimler Öldürüldü, Kimler Hatırlıyor, Kimler Yas Tutuyor?	67
UZAMIŞ YASLAR, KAMUSAL SORUMLULUKLAR, POLİTİK MİSYONLAR.....	89
“Biz Hiç Kendi Yasımızı Tutamadık ki”	89
Acı Hatıralar, Güvensiz Hayatlar, Bitmeyen Yaslar, Sönmeyen Ateşler.....	91
Öfkeden Huzur ve Empatiye Doğru Yasın Dönüşümü	114
Politik Misyondan Kaçış ve Kendi Olma Çabası.....	146
SON SÖZLER.....	167
Alaz Erdost.....	167
Altınay Kışlalı	167
Dicle Anter	168
Dolunay Kışlalı.....	168

Filiz Ali.....	168
Filiz Kutlar	169
Kaniye Hablemitoğlu.....	170
Meryem Göktepe.....	170
Nilüfer Kışlalı	170
Özgür Mumcu	170
Rahşan Anter	171
Şengül Hablemitoğlu.....	171
Türküler Erdost	171
Kaynakça	173
Ekler	179
Ek-1: Kayıp yakınlarına yöneltilen sorular	179
Ek-2: Fotoğraflar	181

Sunuş ve Teşekkür

Gazeteci Musa Anter 20 Eylül 1992’de Diyarbakır’da belediyenin düzenlediği bir konferansta konuşma yapmak üzere bulunduğunda, birileri tarafından çağırıldığı yerde katledildi. Gazeteci Uğur Mumcu, 24 Ocak 1993’te Ankara Gaziosmanpaşa’daki evinin önündeki arabasına koyulan bombanın patlaması sonucu öldürüldü. Gazeteci Metin Göktepe, “mutlaka ben izlemeliyim” diyerek takip etmek için gittiği bir siyasi mahkûmun olayını haberleştirmek için çabalarken İstanbul Ümraniye Cezaevinde gözaltına alındı ve gözaltında işkence edilerek katledildi. Gazeteci Hrant Dink kurucusu olduğu ve halen çalıştığı Agos Gazetesinin önünde 19 Ocak 2007’de henüz reşit dahi olmayan bir çocuk tarafından -eline tutuşturulan silahla- kurşunlanarak öldürüldü. Gazeteci Abdi İpekçi, 1 Şubat 1979’da genel yayın müdürlüğünü yaptığı Milliyet Gazetesinden çıkıp evine giderken arabasına yapılan silahlı saldırı sonucunda öldürüldü. Katledildiğinde daha 50 yaşındaydı. Gazeteci Çetin Emeç 7 Mart 1990’da Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığı Hürriyet gazetesindeki işine giderken maskeli iki kişinin silahlı saldırısı sonucu öldürüldü. Ölümünün üzerinden altı yıl geçtikten sonra İrfan Çağrııcı adlı bir tetikçi yakalanmış ve yargılanarak müebbet hapse mahkûm edilmiş olsa da, cinayetin azmettiricileri ve nedeni hâlâ ortaya çıkartılmadı.

Yazar Sabahattin Ali, 1948 yılında, Kapıkule sınır kapısından kaçmak isterken öldürüldü. Cinayet, resmi kayıtlara göre aylar sonra açığa çıkartıldı. Ali Ertekin adlı ordudan atılan, daha önce de sınırdan Bulgaristan’a insan kaçırdığı anlaşılan kişi, Sabahattin Ali’nin ortadan kaybolmasından aylar sonra emniyete giderek, Sabahattin Ali’yi öldürdüğünü itiraf etti. Ertekin, Sabahattin Ali’yle, kendisini Bulgaristan sınırından geçirmek için para karşılığı anlaştığını ancak “komünist fikirlerini ve ülkeyi bölme arzusunu dile getirmesi üzerine milli hislerinin galeyana gelmesi” nedeniyle cinayeti işlediğini anlattı. Ertekin, yargılama sonras-

sında sadece dört yıl hapse mahkûm edildi ve iki yıl cezaevinde yattıktan sonra serbest bırakıldı. Yayıncı İlhan Erdost, 12 Eylül 1980 askeri darbesinin ardından abisi Muzaffer İlhan Erdost ile birlikte yasaklı yayınlar bastığı gerekçesiyle gözaltına alındı. 7 Kasım 1980’de Mamak Cezaevinde görevli erler tarafından işkence edilerek öldürüldü. Ölümün ardından açılan davada, dört er ve bir astsubay sekizer yıl hapis cezası aldı. Dönemin Mamak Cezaevi Komutanı Raci Tetik hayattayken cezaevinde İlhan Erdost dâhil pek çok siyasi mahkûma yönelik yürüttüğü hiçbir işkence olayından dolayı ceza almadan öldü.

Akademisyen ve köşe yazarı Ahmet Taner Kışlalı, 21 Ekim 1999 günü evinin önündeki arabasına koyulan bir bombanın patlaması sonucunda katledildi. 1970’li yıllarda Bülent Ecevit’in kurduğu bir hükümette bakanlık da yapan Kışlalı’nın görünürde devletin resmi ideolojisine ters bir görüşü yoktu. Hayattayken daha çok 90’lı yıllarda giderek artan toplumdaki İslamcı-laik çatışması konusunda uzlaştırmacı görüşleriyle biliniyordu. Cumhuriyet gazetesinde yazdığı yazılarda, üniversitede verdiği derslerinde, ülkenin farklı coğrafyalarında yaptığı konuşmalar ve katıldığı konferanslarda sürekli uzlaşmadan yana görüşler dile getirdi. Ailesi başta olmak üzere, öğrencileri de uzlaşmacı, sakin ve barışçı tavrıyla anımsıyor. Ahmet Taner Kışlalı suikastının davası, Uğur Mumcu, Bahriye Üçok ve Muammer Aksoy suikastlarıyla birlikte pek çok cinayet davasının da dâhil olduğu Umut Davası ile birleştirildi ve dava hâlâ devam etmektedir.

Akademisyen ve Araştırmacı Necip Hablemitoğlu, 18 Aralık 2002’de evinin önünde uğradığı saldırı sonucunda öldürüldü. Hablemitoğlu, ağırlıklı Türkiye dışındaki Türk toplulukların yakın tarihi ile ilgili olarak çalışıyordu. Şimdilerde FETÖ Terör Örgütü olarak bilinen, bir zamanlar Hizmet Hareketi olarak adlandırılan Fethullah Gülen Cemaatinin bu topluluklar içindeki derin faaliyetleri üzerine de çalışmalar yaptığı biliniyordu. Bunun yanı sıra ölmeden önce Alman vakıfları üzerine de çalıştığı söyleniyordu. Ölümünün üzerinden geçen 22 yılın sonunda ortaya çıkan yeni şahitler ve ifadelere rağmen, neden ve tam olarak kimler tarafından öldürüldüğü net olarak ortaya çıkarılmadı. Son olarak 18 Mayıs 2023’te Ankara 28’inci Ağır Ceza Mahkemesi’nde görülen davada 6’sı tutuklu, 1’i tutuksuz, Fethullah Gülen dâhil 3’ü firari, 10 sanığın yargılanmasına devam edildi. Duruşmaya, tutuklu sanık eski askerler Levent Göktaş, Fikret

Emek, Ahmet Tarkan Mumcuoğlu, Gökhan Nuri Bozkır ile eski istihbaratçı Enver Altaylı, Aydın Köstem ve tutuksuz sanık Mehmet Narin katıldı. Hablemitoğlu'nun eşi Şengül Hablemitoğlu ve kızları da mahkeme salonunda hazır bulundu. Mahkeme tutuklu sanıkların tahliyesine karar verdi.

13 Haziran 2024'te aynı gün Türkiye tarihine geçen siyasi suikastlardan ikisiyle ilgili iki farklı mahkemede kararlar çıktı. Bunlardan birincisi Avukat Tahir Elçi cinayetiyle ilgili olandı. Diyarbakır'ın Sur ilçesinde bulunan tarihi Dört Ayaklı Minare önünde 28 Kasım 2015 tarihinde silahlı saldırı sonucunda öldürülen Diyarbakır Barosu Başkanı Avukat Tahir Elçi'nin ölümüne dair açılan davanın 11'inci duruşması, Diyarbakır 10'uncu Ağır Ceza Mahkemesi'nde görüldü. Yapılan savunmaların ardından mahkeme kararını açıkladı. Mahkeme, cinayete suçlanan sanık polisler Sinan Tabur, Fuat Tan ve Mesut Sevgi hakkında beraat kararı verdi. Tahir Elçi hayattayken, ağırlıkla insan hakları mücadelesi kapsamındaki davalara bakıyor ve bu tür davalardaki cezasızlık süreçlerini takip ediyordu. Öldürülmeden önce katıldığı bir televizyon programında dile getirdiği "PKK bir terör örgütü değil, bir siyasi harekettir" görüşü nedeniyle hakkında soruşturma başlatılmış ve ardından silahlı saldırı sonucunda katledilmiştir. Katıldığı bu programda aslında anlatmaya çalıştığı, yıllardır güvenlikçi tedbirlerle devam eden Kürt hareketi ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki çatışmanın barış yoluyla çözülmesi gerektiği, müzakerelerin bir şekilde devam etmesinin bir mecburiyet olduğu yönündeki görüşleri içinden tek bir ifadeye odaklanılmış ve bu nedenle hakkında dava açılmış ardından da katledilmiştir.

13 Haziran 2024'te verilen ikinci karar Hrant Dink'in katili Ogün Samast ile ilgiliydi. Hrant Dink'i katleden Ogün Samast'ın 'FETÖ' adına suç işlediği iddiasıyla yargılandığı davada mütalacasını açıklayan savcı, Ogün Samast'ın da aralarında bulunduğu 7 sanık yönünden davanın zaman aşımına uğraması nedeniyle düşme talebi etti. Dava, 16 Ekim'e ertelendi. Duruşmada savunma yaptıktan sonra adliyeden tespih sallayarak çıkan Samast, kendisini bekleyen otomobile binerek adliyeden ayrıldı. Burada verilen karardan ziyade, katil Samast'ın mahkeme salonundan özgüven içinde ayrılmasıydı dikkat çekici olan. Böylesi davaların sanıklarının aslında neye ve kime güvendiklerini de çok iyi gösteriyordu Samast'ın bu özgüveni.

Türkiye tarihinde, kuruluşundan bugüne kadar bu ve buna benzer pek çok siyasi cinayet işlendi. İşlenen siyasi cinayetlerin içinde dikkat edilirse sadece muhalif kişiler hedef değildir. En son 30 Aralık 2022’de eski Ülkü Ocakları Başkanı Sinan Ateş’in cinayeti, bugünkü iktidar ortakları arasındaki önemli kırılma temalarından birisi olarak karşımızda duruyor. Geçmişte pek çok muhalif, barış yanlısı ve eleştirel gazeteci ve aydının öldürülmesinde doğrudan ya da dolaylı dahil olduğu bilinen Milliyetçi Hareket Partisi (MHP), bu defa kendi içinden birisinin öldürülmesinde açıktan dahil olduğu yönünde güçlü şüphelerin hedefi durumunda. Mahkemeye sunulan deliller, ifadelerine başvuru şahıslar ve hazırlanan iddianame asıl şüphelilerin gizlenmesi yönünde güçlü şüpheleri ortaya koyuyor. MHP Genel Başkanı’nın maktul ve katiller hakkında yaptığı açıklamalar, olayı takip eden siyasiler ve gazeteciler hakkında dile getirdiği hedef gösterici ve tehdit dolu ifadeler, cinayetin failleri hakkında esaslı ipuçları veriyor. Aslında ister devleti ve resmi ideolojiyi eleştiren, isterse devlet ve resmi ideolojiyle derinden bir sorunu olmayan olsun bütün öldürülen gazeteci ve aydınların ortak yanı, ölümlerine sebep olanların meramlarıdır. Burada karşımıza çıkan ortak meram, ciddi bir hukuk devleti içinde hukuksuz yollarla iş yapan kişilerin eylemlerini ört bas etme kaygısıdır. Bu ortak meram, bir yandan da beka adına cinayet işledikleri devletin fetişleştirilmesi sonucunda gizlenmeye çalışılıyor. Cinayet işleyen herkesin ortak bir dile “milliyetçi duygulara” yaslanması, vatanın birlik ve bütünlüğü söylemine dayanması da bu fetiş nesnesi devletin nasıl kirli iktidar ilişkilerine alet edildiğini de çok iyi gösteriyor.

Cinayetlerin hedefi kim olursa olsun, cinayetleri işleyen ve azmettirenlerin maksatları ortak görünüyor: Hukuk devletinin kısıtları ve denetleme mekanizmalarına takılmadan devletin içinde diledikleri gibi faaliyet gösterebilmek ve gösterdikleri bu hukuksuz faaliyetlerin gizli kalmasını sağlamak. Siyasi görüşleri bambaşka olan yukarıda saydığımız isimlerin katledilmelerinin ve bu katliamların usule uygun şekilde yargılanıp faillerinin belirlenerek cezalandırılmaması, yıllar içinde aynı saik ve örüntüler içinde cinayetlerin tekrar edilmesine neden olmuştur. Bugün gerçek failleri bulunmuş ya da faili meçhul kalmış hiçbir siyasi cinayetin tam olarak nedenleri bilinmiyor. Bu bilinmezlik içinde cinayeti araştıran, soruşturan, mahkemelere deliller sunmak için çaba sarf edenlerle beraber adalet bekleyen maktul yakınları bir

gün adaletin yerini bulacağına dair umutla umutsuzluk arasında salınıp durmaya devam ediyor. Türkiye siyasi tarihi içinde iktidarlar değişiyor, siyasi ve bürokratik aktörler farklılaşıyor; ancak bu türde cinayetlerin devamı ve cinayetlerin yargılanması konusundaki temel motivasyon ve örüntü değişmiyor. Tam da bu nedenle, toplumdaki politik, sınıfsal ve kültürel ayrışmalara bu cinayetler düzleminde bir ayrışma daha ekleniyor. Bu tür cinayetlerin failleri bulunup hakkıyla yargılanmadığı sürece, ne toplumun adalet arzusu tatmin oluyor ne de maktul yakınlarının kayıpları için duydukları acılar ve tuttukları yaslar diniyor. Bu nedenle Türkiye'deki iyi bilinen, tanınmış ya da az tanınan pek çok siyasi maktulün yakınları için tuttukları yaslar bir anlamda ebedileşiyor. Bu ebedileşen yaslar ancak etkili bir yargılama, gerçek faillerin bulunması ve cezalandırılması sonucunda bir yüzleşmeye dönüşebilir gibi görünüyor.

Biz bu kitapta, hep bir şekilde ağırlıklı olarak kayıplara ve kayıpların anılmasına odaklanan bu türde cinayetlerde genellikle hak ettiği şekilde kulak verilmeyen maktul yakınlarına kulak vermek istedik. Siyasi maktullerin yakınlarının yaslarını, acılarını ve bu acıların dinmeme nedenlerini anlamaya çalıştık. Temel meramımız siyasi maktul yakınlarının kayıplarıyla ilgili deneyimledikleri bireysel yas ile kamusal sorumluluk duygusu arasındaki gerilimin yol açtığı sonuçları anlamaya çalışmaktı. Ancak başlangıçtaki bireysel yası anlama ve anlamlandırma çabamızın görüşmeler ilerledikçe bir anlamda beyhude olduğunu gördük. Zira bu türde kayıplarda bireysel yas tutmanın, kendini toplumun kayıpla ilgili duygu ve düşüncelerinden soyutlamanın mümkün olmadığını gördük. Bütün kamuoyuna mal olmuş siyasi maktul yakınları, istedikleri kadar kendilerini toplumun kendilerine yükledikleri kamusal sorumluluktan soyutlamaya çalışsınlar, yaşadıkları yaslar bile toplumla birlikte tutulan kolektif yaslar. Tam da bu nedenle görüşmemiz sırasında sorduğumuz son sorulardan birisi olan "ne olsa acınız diner ya da azalır?" sorusuna verilen yanıt hepsinde de aynıydı: "yeni cinayetler olmadığında..." Hepsinin dilinde, zihninde, hayalinde ortaklaşan bu dilek gerçekleştiği zaman belki de Türkiye daha huzurlu ve sıkı sıkıya kenetlenmiş bir ülke olacak.

Bu kitap kolektif bir çalışmanın ürünü. Bu kolektif emeğin birincil ortakları böylesine hassas bir konuda, acıların geçen o kadar zamana rağmen hâlâ taptaze durduğu, yasların dinmedi-

ği kayıplarıyla ilgili anılarını, düşüncelerini, duygularını bizimle paylaşan siyasi maktul yakınlarıdır. Her biri ile yaptığımız uzun, sancılı ve duygusal yükü ağır görüşmeler bu kitabı hazırlayan bizlere çok şey öğretti. Bu nedenle bu kitap sadece bir araştırma, akademik bir merak ve bilimsel bir çalışma değil, aynı zamanda maktul yakınlarıyla birlikte acıyla nasıl başa çıkılabileceğine dair bir öğrenme ve birbirini sağaltma deneyimiydi. Her birine tek tek teşekkür etmek az gelir. Alaz Erdost, Altınay Kışlalı, Dicle Anter, Dolunay Kışlalı, Filiz Ali, Filiz Kutlar, Kaniye Hablemitoğlu, Meryem Göktepe, Nilüfer Kışlalı, Özgür Mumcu, Rahşan Anter, Şengül Hablemitoğlu, Türküler Erdost'a görüşmeyi kabul ederek bizimle yas deneyimlerini paylaştıkları için minnet borçluyuz. Bu kitabın ortaya çıkmasında Friedrich-Ebert-Stiftung Vakfı'na sağladığı destek için, vakfın proje sorumlularından İlke Gökdemir ve Pınar Ecevitoğlu'na bu desteğin sağlanmasında yaptıkları aracılık için teşekkür ederiz. Çalışmanın hayata geçirilmesi sırasında kendisiyle her ne kadar görüşme yapamamak da çalışmanın projelendirilmesi sırasındaki yüreklendirmesi ve desteği ile kitabın basılması için sunduğu destek için Uğur Mumcu Araştırmacı Gazetecilik Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi Özge Mumcu Aybars'a da ayrıca teşekkür ederiz. Ali Murat İrat ve Cemal Dindar'a da kitabın yazılış sürecinde getirdikleri öneriler ve uyarılar için teşekkür ederiz. Umarız bu kitap, bir daha siyasi cinayetlerin işlenmediği, işlenen siyasi cinayetlerin faillerinin ve azmettiricilerinin bulunduğu, barış ve huzur içinde bir ülkeye kavuştuğumuzda hafızalarımızda sadece buruk bir anı olarak kalır. Bu vesileyle kitabımızı, 1995 yılından bu yana kayıp yakınlarının ölü ya da diri akıbetlerini sormak ve öğrenmek için inatla İstanbul Galatasaray Meydanı'nda toplanan Cumartesi İnsanlarına ve onların gözetiminde kaybedilen yakınlarına adıyoruz.

Nehir Durna ve Tezcan Durna

19/06/2024 • Paris

ÖMÜRLÜK YASLAR

Siyasi Cinayetleri

Yakınları Nasıl Hatırlıyor?

Nehir Durna ve Tezcan Durna

Bu kitap, politik gerekçelerle suikasta uğrayan aydın ve gazeteci yakınlarıyla yapılan görüşmelere dayanıyor. Türkiye gibi ifade ve iletişim özgürlüğü ile demokratik hak ve taleplerin farkındalığının zayıf olduğu ülkelerde halka gerçekleri anlatmak için çabalayan gazetecilerin ve aydınların çeşitli nedenlerle ve bazı güç odakları tarafından öldürülmesine yeterince güçlü bir toplumsal tepki verilmemiştir. Uğur Mumcu ve Hrant Dink cinayetleri başta olmak üzere bazılarına verilen güçlü tepkilerse cinayetlerin gerçek faillerinin bulunmasına ya da etkili bir yargılamayla sonuçlanmasına vesile olmamıştır. Neredeyse kısa Türkiye tarihi içinde işlenen hiçbir siyasi cinayetin asıl failleri açıkça saptanıp cezası verilmemiştir. Fail diye yakalananlar genellikle eylemin sadece görünürdeki yüzü, ancak asıl azmettiriciler ve cinayetlerin gerçek nedeni asla ortaya çıkarılamamıştır.

Bu tür cinayetlerle ilgili olarak giderek daha da yaygınlaşan ve kanıksanan cezasızlık pratikleri, toplumdaki adalet duygusunu da derinden yaralamış ve bir nevi yenilgi kültürü ile öğrenilmiş çaresizlik ortaya çıkarmıştır. Bu çaresizliğin belki de birincil muhatabı siyasi cinayete kurban gidenlerin yakınları olmuştur. Ne var ki, hem kayıpla ilgili olarak hem de kayıp sonrasındaki dava süreçleri, anmalar ve kayba tutulan yaslarla ilgili olarak kayıp yakınlarının dünyasına pek dikkat çekilmemiştir. Bu kitap bir anlamda sadece bir araştırma, akademik bir merak ve bilimsel bir çalışma değil, aynı zamanda politik maktul yakınlarıyla birlikte acıyla nasıl başa çıkılabileceğine dair bir öğrenme ve birbirini sağaltma deneyimi olarak görülmelidir. Bu nedenle kitabın acıları deşmek, yaraları yeniden kanatmak değil, aynı yaraların yeniden açılmaması için neler yapılması gerektiğine dair yol gösterici olmak gibi bir meramı vardır. Umarız bu meramımız gerçeğe dönüşür. Bu kitap aynı zamanda faili meşhur ve meçhul olan siyasi maktullerin aziz hatıralarına adanmıştır.

 umagyayin

 umagyayin

 umagduyurutwitter

 umagvakfi

 umagvakfi

um:ag

ISBN: 978-605-7882-78-3

9 786057 882783